

صبح ایران

زبان فارسی فقط گل و بابل نیست

«جام جم» با حضور کارشناسان درباره زبان و ادبیات فارسی به عنوان میراث مشترک اقوام ایرانی به گفت‌وگو پرداخته است

صفحه ۸

تفاوت‌ها، فرصتی
برای رشد و تکامل

انسان‌ها با طبع و طبیعت‌های متنوع، راه‌های متفاوتی برای «معنا و آرامش» متصور هستند

۱۱

تولد یک برنامه
از دل طوفان الاقصی

مجری برنامه «به افق فلسطین» در گفت‌وگو با «جام جم» از همکاری خود با شبکه افق در دهمین سالگرد تاسیس آن می‌گوید

۷

سحرنشینی

با ماه من و ماه خدا

شبکه‌های سیما با تدارک برنامه‌های متنوع، فضایی دلنشین و آموزنده برای سحرهای ماه مبارک رمضان فراهم کرده‌اند

چند سطر درباره «تاسیان»

چه کسی و در کدام شرایط «تاریخ» را روایت می‌کند؟ تفاوت روایت درست با واگویی‌های ذهنی و ذوقی چیست؟ نوع نگاه راوی به موضوع و مؤلفه تاریخی تا چه حدی می‌تواند حقایق را تأیید کرده یا آنها را وارونه جلوه بدهد؟ این پرسش‌ها همیشه بر سر راه تالیف داستان‌ها، نگارش فیلم‌نامه‌ها و ساخت سریال‌های تلویزیونی و فیلم‌های تاریخی بوده و هست.

قبل از رسانه، اطلاعات تاریخی مردم از دو منبع کتاب و اقواله - ترجیحا بزرگان و ریش‌سفیدان - به دست می‌آمد. و دانش تاریخی‌شان تکمیل می‌شد، بعدها زندگی و شرح احوالات شخصیت‌های سیاه و سفید از دوره‌های مختلف به جهان نوشتار، گفتار و تصویر راه پیدا کرد و اطلاع‌رسانی فراگیر به‌عنوان نیازی محتوم به‌وقوع پیوست، حتی از انسان‌های اولیه هم پرده برداشته شد! بر همین اساس کمتر بخش‌هایی از تاریخ - سده‌ها و حتی هزاره‌های گذشته - تاریک باقی‌مانده است، «تاریخ معاصر» که دیگر جای خود دارد! چراگاهی برداشت فیلمساز یا سریال‌ساز از موضوع و برهه‌زمانی موردنظر با استنباط تاریخی آحاد جامعه تفاوت داشته و دارد؟ دلیل مغایرت راوی به نگاه اثر هنری با زاویه نگاه عمومی در چیست؟ این اتفاق به آن معناست که حمایت‌های کار می‌لنگد!

لایه‌لایه بودن تاریخ، در عین الهام‌بخشی و پرکردن دست فیلمسازان و نویسندگان در روایت‌آفرینی مصور یا مکتوب، می‌تواند جماعت را به اشتباه هم بیندازد! گاهی مسامحه یا مبالغه در بیان برخی مطالب سطحی به‌حدی شدید می‌شود که صدای آگاهان و محققان تاریخی را بحق درمی‌آورد... لذا روایت تاریخی در هرگونه و شکل و ساختاری، اصولی دارد که باید رعایت شود.

سریال خانگی تاسیان که اسمش این روزها بر سر زبان‌هاست، سال ۱۳۵۶ و یکی از دوره‌های تاریخ ایران را نمایش می‌دهد؛ امیر، مأمور دستگاه امنیتی رژیم وقت، دلباخته دختری به نام شیرین - از طبقه‌ای مرفه - است، ریل‌گذاری‌ها و روند حرکت در سه قسمت پخش‌شده این سریال خوش‌ساخت به لحاظ روپنا، اصرار بر رقم‌زدن یک تراژدی عاشقانه و نسبتاً سوزناک با چاشنی سیاسی و حوادث اجتماعی دارد اما متأسفانه به قیمت وارونه‌سازی حقایق تاریخی و نادیده گرفتن واقعیت‌هایی که از نظر مردم عادی هم به دور نیست! تاسیان که در لغت به معنای حسرت و نرسیدن به مطلوب و از دست دادن فرصت است، می‌خواهد عاشقانه‌ی شورانگیزی را با ظرفیت داستان به تصویر بکشد و هم‌تث را به کار می‌گیرد تا مخاطب را برای خودش حفظ کرده و تا آخرین قسمت‌های سریال، پای شبکه نمایش خانگی نگه دارد! یکی از موارد دست‌کم‌گرفتن دستگاه امنیتی است! جوان عاشق و دلباخته صرفاً به‌واسطه دوستی با یک ساواکی! به‌آسانی وارد آن شده و امکانات و اختیارات می‌گیرد! تاسیان گزارش‌های اشتباه دیگری هم به مخاطب امروز که آن دوران را ندیده، می‌دهد و ممکن است برایش باورپذیر باشد، در حالی که هنوز از آن روزها فاصله چندانی نگرفته‌ایم و جزو تاریخ معاصر ماست! مبالغه و نادرست‌گویی از وضعیت اجتماعی و اقتصادی جامعه - آن هم جامعه‌ای شاد و مفرح! طوری که در سریال نشان داده می‌شود - با واقعیت‌های تاریخی تطابق ندارد، حتی برخی کلیدواژه‌ها و نوع گفت‌وگو با بازیگران، متعلق به آن دوره نیست! البته موارد دیگری هم هست که می‌تواند با اتقان بیشتر و واقعیت‌سنجی بالاتری توسط محققان تاریخ و کارشناسان سینما و رسانه بیان شود.

حمید هنرجو
نویسنده و
پژوهشگر فرهنگی

تقریظ، چراغ راه ادبیات‌پایداری

تقریظ رهبر معظم انقلاب بر روایت ایثار شهید کسایی، در حرم شاهچراغ رونمایی شد

که جنبش‌های ضداستعمار و اشغالگری منطقه را از دغدغه‌های محدود ناسیونالیستی رها و به آنها در چارچوب متعالی تفکر جهانشمول انقلاب اسلامی، قدرت و جانی دوباره بخشید.

تقریظ نویسی؛ ستنی به قدمت تاریخ

تقریظ نویسی به معنای ستودن مکتوب یک اثر ادبی یا هنری است که به‌عنوان یک سنت ادبی با قدمت بیش از ۲۰۰۰ سال شناخته می‌شود. در ایران این سنت پس از انقلاب اسلامی و از اواخر دهه ۶۰ و ابتدای دهه ۷۰ با حمایت مقام معظم رهبری رواج یافت. رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران، پیش از انقلاب نیز به‌عنوان یک چهره فرهنگی اظهارنظر می‌کردند. رهبر انقلاب با تأکید بر اهمیت کتاب و کتابخوانی، از طریق تقریظ نویسی سعی در ترویج فرهنگ کتابخوانی و معرفی آثار ارزشمند دارند. ایشان بر این باورند که کتابخوانی باید یکی از ارکان زندگی خانواده‌ها و جامعه اسلامی باشد. تقریظ‌های رهبری اغلب بر آثار دفاع مقدس و موضوعات معنوی و سلوکی متمرکز است که نشان‌دهنده علاقه ایشان به ترویج یک سیر و سلوک معنوی در جامعه است.

رهبر انقلاب تاکنون روی بسیاری از کتاب‌ها تقریظ نوشته‌اند؛ از جمله این کتاب‌ها می‌توان به «آن بیست و سه نفر» اثر احمد یوسف‌زاده، «سفر به قبیله» اثر هدایت‌آ... بهبودی، «وقتی مهتاب‌گم‌شد» و «آب هرگز نمی‌میرد» هر دو اثر حمید حسام اشاره کرد. همچنین تقریظ ایشان بر کتاب آخرین فرصت که به زندگی شهید علی کسایی می‌پردازد، از دیگر نمونه‌های مهم تقریظ ایشان بر کتاب هاست.

دفاع مقدس امسال به‌عنوان تازه‌ترین کتب تقریظی حضرت‌آیت‌ا... خامنه‌ای معرفی شده بودند، افزود: «خون شهدای دفاع مقدس و بازگو کردن داستان‌شان برای نسل‌های بعدی، مدافعان حرم را پرورش داد و این داستان ادامه دارد. امروز می‌بینیم که استحکام اعتقادی شهید علی کسایی و توجه ایشان به قرآن و نهج‌البلاغه و زهد نسبت به دنیا مشابیهت‌های انکارناپذیری با مجاهدان حماس و حزب‌ا... و انصارا... و شهدای اخیر جبهه مقاومت دارد. گویی این روح توجه به اسلام تفکر انقلاب اسلامی بود

این دیوار سرافراز هستند. امروز هم چشمان همه ما به تقریظ رهبر بر وصف شهیدی از آسمانی‌های این استان و همسر فداکارش روشن شده است. امیر سرلشکر سید عبدالرحیم موسوی افزود: این تقریظ‌ها چراغ راه راویان، نویسندگان و ناشران است و باعث ترویج فرهنگ دفاعی می‌شود.

در بخش دیگری از این برنامه آقای مهدی ابراهیم‌زاده، معاون دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مدظله‌العالی) بابیان این‌که کتاب آخرین فرصت یکی از شش کتابی است که در هفته

از دوران انقلاب و جنگ ایران و عراق نیز ارزشمند است. این کتاب با نگاهی به مفاهیم انسانی همچون «صمیمیت»، «احترام به والدین»، «عشق به خانواده» و «فداکاری» در قالبی جذاب و دلنشین به تصویر کشیده شده و می‌تواند الهام بخش خوانندگان باشد.

تجلیل رهبری از شهید کسایی

رهبر انقلاب در تقریظ خود، شهید علی کسایی را از سرآمدان شهدا توصیف کرده و از زندگی پرهیزگارانه، رفتار فداکارانه و شهادت دلورانه او سخن گفته‌اند. ایشان همچنین از نگارش خوب نویسنده و اظهارات صریح راوی رنج‌کشیده قدرانی کرده‌اند. متن تقریظ رهبر معظم انقلاب بر این کتاب به شرح زیر است: بسمه تعالی این شهید عزیز از سرآمدان شهدا، زندگی پرهیزگارانه، رفتار فداکارانه است. زندگی پرهیزگارانه، رفتار فداکارانه و سرتاجام غبطه‌انگیز؛ شهادت دلورانه و آگاهانه. گوارا باد این همه بر این بنده مخلص... و درود خدا بر امام خمینی که انقلابش توانست چنین گوهرهای نفیسی را استخراج و تربیت کند. نگارش خوب نویسنده و اظهارات صریح و ساده‌ی راوی رنج‌کشیده، از امتیازات کتاب است.

تقریظ؛ چراغ راه نویسندگان

همچنین فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران در این مراسم که همزمان با نوزدهمین پاسداشت ادبیات جهاد و مقاومت برگزار می‌شد اظهار کرد: دیانت و فرهنگ و هنر و جهاد و شهدای نام‌آوری همچون شهید آیت‌ا... دستغیب، جاویدی، دوران و هزاران شهید گلگون‌کفن و مفاخر شعر و ادب؛ حافظ و سعدی مایه فخر فارس و شناسنامه

مراسم رونمایی از تقریظ مقام معظم رهبری بر کتاب «آخرین فرصت» در حرم مطهر شاهچراغ (ع) شیراز برگزار شد.

امیرحسین جودری
اگره فرهنگ و هنر

کتاب «آخرین فرصت» روایت زندگی شهید علی کسایی» نوشته سمیرا اکبری با تصویرسازی کمیل کریمی به‌تازگی توسط انتشارات به‌نشر منتشر شده است. این اثر داستانی عمیق و انسان‌محور از زندگی شهید علی کسایی، مربی و مسئول عقیدتی - سیاسی مرکز پیاده ارتش شیراز را روایت می‌کند. نویسنده با انجام ماه‌ها مصاحبه با همسر شهید، خانم قافلان‌کوهی به بررسی زندگی سراسر عشق و ایمان این زوج می‌پردازد. داستان با یک خواب عجیب از دختر دوم خانواده قافلان‌کوهی، رفعت، آغاز می‌شود و به مراسم خواستگاری و ازدواج شهید علی کسایی ادامه می‌یابد. این روایت نه فقط زندگی عاشقانه آنها را به تصویر می‌کشد، بلکه لحظات ساده و زیبایی زندگی در شیراز را نیز به نمایش می‌گذارد. شهید علی کسایی که در ۱۴ آذر ۱۳۳۴ در شیراز متولد شد، با آرمان‌های انقلاب اسلامی و آموزش‌های مذهبی، زندگی‌اش را وقف ترویج قرآن و نهج‌البلاغه کرد. خطبه عقد او با امام خمینی (ره) و مراسم عروسی‌اش در روز عید غدیر، نمادی از زندگی پرمعنایش است. او در روز عروسی‌اش دعا کرد تا خداوند شهادتش را نیز در این روز مبارک قرار دهد. کتاب آخرین فرصت علاوه بر مرور خاطرات زندگی شهید، به‌عنوان یک تاریخ شفاهی